

כיון שלא נכתב לשם המגרש והמתגרשת פפול.

ולא רק גט זה, שנכתב שלא לשום גירושין דידיה, פסול, אלא יתר מכן, היו לו שתי נשים ושמותיהן שוות, וכתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה.

והחידוש: שאף גט זה, שנכתב לשום גירושין דידיה, כלומר, לשם הבעל המגרש, פפול. כיון שלא נכתב לשם האשה המתגרשת.

ולא רק גט זה, שלא נכתב לשום גירושין הא, כלומר, שלא נכתב לשם מה שרוצה הבעל, שהרי לכתחילה כתב אותו לגרש את האשה האחרת.

אלא יתר מכן, אפילו אם אמר לבלר "כתוב לי לאיזה מהן שארצה, אגרש", אף זה פסול. ואפילו שנכתב לשום גירושין הא. דהיינו — שכתובת הגט היתה לשם הגירושין שנעשו בו בסופו של דבר, (10) מכל מקום כיון ש"אין ברירה", פפול (11).

אמר רב אשי: דיקא נמי [מדויק כדברי רב פפא מהמשנה] — דקתני, "סופרין מקריין", כלומר — מלמדים. ולא קתני "סופרין קוראין".

שמע מינה כדברי רב פפא.

וממשיכה הגמרא לבאר את המשנה:

מאי "יתר מיכין"? כלומר, איזה חידוש נוסף לנו בכל דין שנזכר במשנה, ששינוי "יתר מכן כתב לגרש את אשתו", "יתר מכן היו לו שתי נשים", "יתר מכן אמר לבלר"?

תנא דבי רבי ישמעאל: זהו סדר החידושים במשנה:

הדין הראשון עוסק במקרה שהגט לא נכתב כלל לשם גירושין, אלא להתלמד.

ומחדשת המשנה, לא רק גט זה, שנכתב שלא לשום גירושין, פסול, אלא יתר מכן, כתב לגרש את אשתו ונמלך, אף זה פסול. והחידוש: אף על פי שנכתב לשום גירושין,

10. וביחוד לפי דברי התוספות שנזכרו לעיל, שאף על פי שבעלמא יש ברירה, כאן אין ברירה, נמצא שהגט באמת נכתב לשם האשה המתגרשת, כיון שבאמת יש ברירה, אלא שמכל מקום הוא פסול, כיון שבשעת הכתיבה לא היה מבורר לנו לשם מי נכתב. אמרי בינה.

11. כך נראה לבאר את הגמרא לפי הגרסא שלפנינו. אך הרש"ש גרס בגמרא להיפך — "ולא זו שנכתב לשם גירושין הא, אלא אף זה שלא נכתב לשם גירושין הא, פסול". ולפי גרסתו יש לבאר — לא רק הגט שנכתב

שאף על פי שלא נכתב לשם אשה אחרת פסול. ומדוע אמרין בסיפא — "יתר על כן", שמשמע שיש בסיפא יותר חידוש מברישא?

ומבאר ה"תפארת יעקב" — ש"סתמא" דרישא, יותר גרוע ממקרה שנכתב לשם אשה אחרת, כיון שאם כתב גט עם שמות, בלא ציווי, אין ודאות שישתמש בו לגירושין, כיון שאולי לא יבואו לפניו לעולם אנשים עם שמות אלו. ואם כן בשעת כתיבה אין כאן כתיבה לשם גירושין בודאי.

אך הכותב גט לאשתו ונמלך, בשעה שכתב, ודאי היתה כוונתו לשם גירושין. ובכל דא פסול. נמצא שבסיפא יש חידוש גדול יותר.